

Les mentides i l'engany

La gestió de la crisi actual per part del govern central i de certa elit financera està contribuint a aprofundir la imatge, ja prou deteriorada, de la política professional. Això no es deu només als signes evidents de desconcert, improvisació i impotència, sinó també a la incapacitat del president Rajoy i d'alguns ministres per entendre i comunicar què passa, per què passa el que passa, i de fer mínimament creïbles els debils, fragmentats, incerts i decebedors missatges que diàriament ens fan arribar.

Un dels personatges de la novel·la *Patagonia Express* de Luis Sepúlveda diu: "En aquesta terra mentim per ser feliços. Però ningú de nosaltres confon la mentida amb l'engany".

Es una distinció oportuna. Resulta obvi que alguns dirigents polítics i financers menteixen. Zapatero en va ser un especialista. Recentment, diversos líders han mentit. Ho féu Rodrigo Rato quan digué que l'entitat oferiria uns beneficis de 305 milions d'euros (2011) quan el balanç era de 2.979 milions de pèrdues. També mentien Rajoy, Montoro i De Guindos quan pretenien fer creure que el sistema financer espanyol era solvent, davant les sospites i l'escepticisme quasi metafísic dels ambients econòmics internacionals. A Europa, els comptes de la banca espanyola ja fa temps que no se'ls creu ningú. La desconfiança augmenta, i també ho fa una prima de risc desbocada que pot conduir a una intervenció europea amb condicions draconianes. Quan els ministres espanyols fan declaracions, la desconfiança europea i dels mercats augmenta immediatament.

Tanmateix, més greu que les mentides quotidianes és l'engany a la ciutadania sobre la situació general que vivim. De fet, la crisi actual és un gran engany col·lectiu, una im-

FERRAN REQUEJO

CATEDRÀTIC CIÈNCIA POLÍTICA UPF

mensa presa de pèl a la ciutadania, que ha deixat despullats els dirigents polítics occidentals. L'engany consisteix a emprar estratègies que amaguen la realitat de les coses.

En l'àmbit espanyol, l'engany està presidit per l'ocultació sistemàtica de la realitat, per improvisacions, incerteses, desídia, contradiccions, opacitat, decisions retardades, absència de visió de conjunt i de perspectives clares. Hi ha, a més, una crònica manca de responsabilitats, una voluntat que no s'investigui res ni ningú i una impresentable connivència, que quasi ja ni s'amaga, entre la classe política espanyola, les elits financeres i els grups mediàtics madrilenys. Mirant l'Estat des d'Europa i el món, resulta del tot racional tenir desconfiança en la Moncloa, governi qui governi.

L'engany també inclou el fet que ningú explica clarament quina és la situació general, ningú ofereix una imatge completa del que està passant. Cada dia es comuniquen dades i posicionaments que caduquen en pocs dies o hores. Els números i les

declaracions varien molt en molt poc temps.

Ningú explica amb claredat, per exemple, per què es donen ajudes públiques per valor de 23.465 milions (o més) a Bankia mentre es retallen serveis de sanitat i educació i les empreses productives no tenen accés al crèdit. Ningú explica per què no es fa el mateix amb altres entitats financeres semiintervinguendes. Tampoc s'explica si Bankia serà o no privatitzada en el futur. Només s'ha dit per part del seu nou gestor, amb una arrogància més pròpia d'una dictadura, que no es retornarà ni sol un euro, perquè "no es tracta d'un préstec sinó d'una ampliació de capital" (!?). Segueix el país de pandereta. Les eleccions gregues poden ser la sentència.

Finalment, resulta també un engany que el govern central sigui el primer a incomplir les lleis i els acords previs, i a mostrar una autèntica deslleialtat institucional. Les seves duplicitats són de manual (mantenint ministeris quan les competències estan traspassades). La voluntat recentralitzadora i la invasió competencial segueixen sent la tònica general. I malgrat que el dèficit de l'administració central és quasi el doble que el de les comunitats autònomes, les seves *retallades* són sistemàticament molt menors.

Catalunya s'enfronta al seu futur amb incerteses. El govern de la Generalitat és de molta gestió, però poc poder. Està donant moltes més mostres de seriositat que el govern central, però estarà sempre *venut* mentre no tingui capacitat de decisió política i econòmica pròpies. L'aposta actual és arribar a un pacte fiscal que permeti decisions independents. Els ciutadans de Catalunya hem de treure les nostres conclusions. També sobre les posicions dels partits. I els dos tipus de conclusions semblen estar bastant clares en termes de futur i de país.

Vist des d'Europa i el món, resulta del tot racional desconfiar de la Moncloa, governi qui governi. I les eleccions gregues poden ser la sentència